

Cercetari operationale

O.M. Gurzău

1 Programare liniară

1.1 Algoritmul Simplex

(1947, G. Dantzig)

Problema:

Program liniar sub formă canonică:

Să se afle maximul funcției

$$f(x_1, \dots, x_n) = \sum_{i=1}^n c_i x_i + c_{n+1}$$

cu condițiile:

$$(1.1.1) \quad \sum_{i=1}^n a_{ji} x_i \leq b_j, \quad j = \overline{1, m}.$$

$$(1.1.2) \quad x_i \geq 0, \quad i = \overline{1, n}.$$

În cele ce urmează condițiile (1.1.1) le vom rescrie sub forma:

$$(1.1.3) \quad y_j = b_j + \sum_{i=1}^n (a_{ji}) (-x_i) \geq 0$$

Soluția $(x_1^*, \dots, x_n^*)$ se numește soluția optimă (program optim).

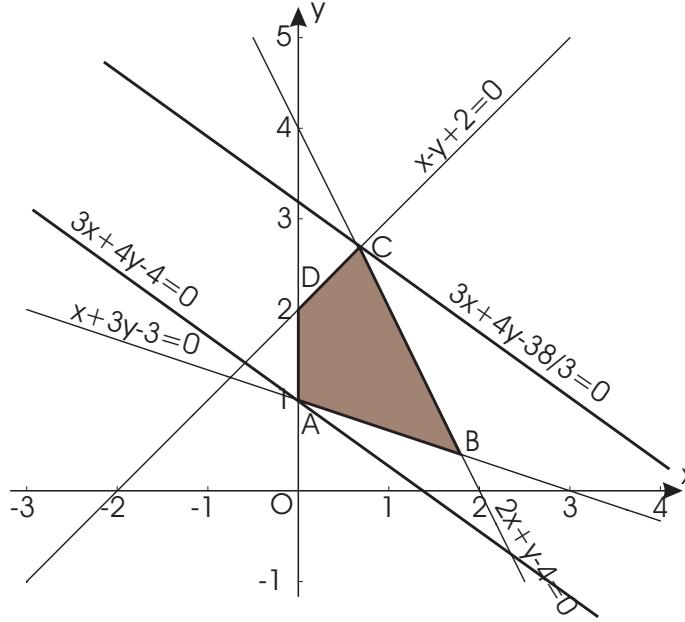
$f(x_1^*, \dots, x_n^*) \geq f(x_1, \dots, x_n), \forall (x_1, \dots, x_n)$ care verifică ineq.(1.1.1),(1.1.2).

1.2 Interpretare geometrică pentru două variabile

Exemplul 2.1 Să se afle minimul, respectiv maximul funcției $f(x, y) = 3x + 4y$ cu restricțiile:

$$(1.2.1) \quad \begin{cases} x + 3y \geq 3 \\ x - y \geq -2 \\ 2x + y \leq 4 \\ x \geq 0, y \geq 0 \end{cases}$$

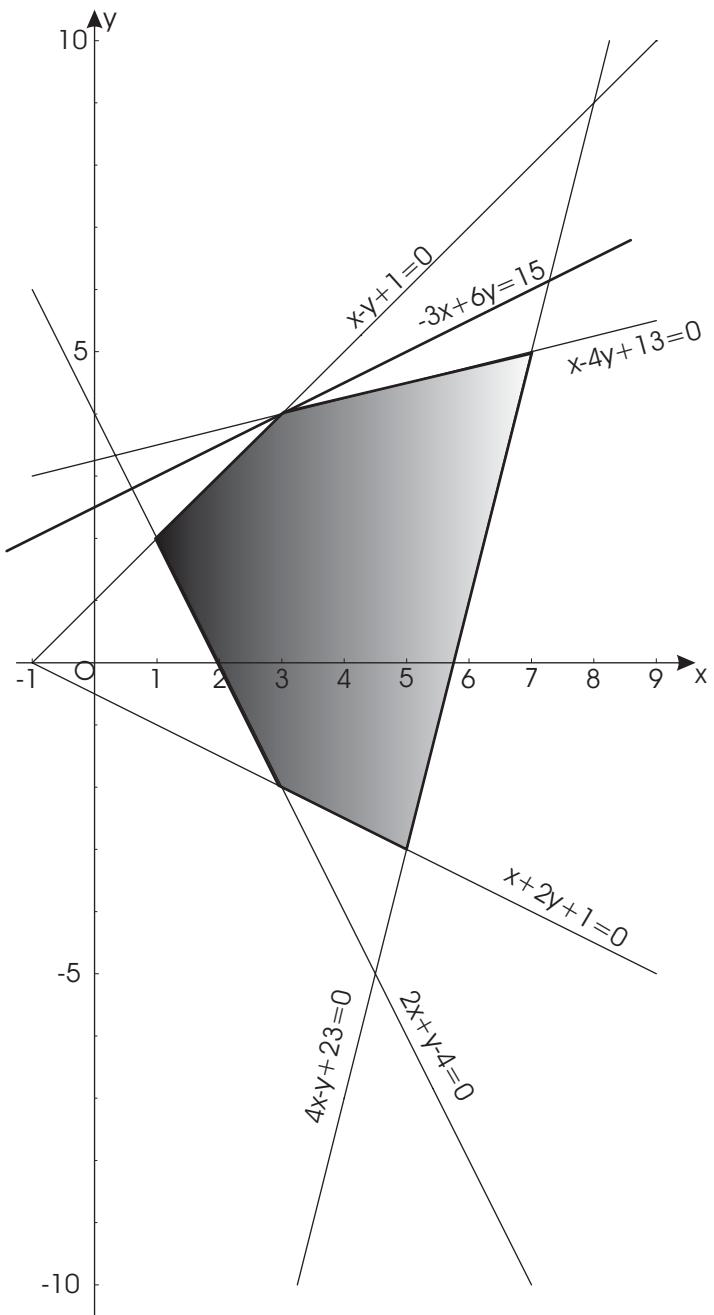
Pentru rezolvare se desenează zona din plan care corespunde la inegalitățile (1.2.1) și se determină dreapta paralelă cu $3x + 4y = 0$ cea mai depărtată, respectiv cea mai apropiată de origine care intersectează zona:

Exemplul 2.2 Să se afle minimul, respectiv maximul funcției $f(x, y) = -3x + 6y$ cu restricțiile:

$$(1.2.2) \quad \begin{cases} x + 2y \geq -1 \\ 2x + y \geq 4 \\ x - y \geq -1 \\ x - 4y \geq 13, \quad -4x + y \geq -23 \end{cases}$$

Pentru rezolvare se desenează zona din plan care corespunde la inegalitățile (1.2.2) și se determină dreapta paralelă cu $-3x + 6y = 0$ care intersectează axa Oy în cel mai apropiat (depărtat) de origine și intersectează zona:

1.2.1 Algoritmul general

Algoritmul va consta din 2 faze:

1. Se determină o "soluție admisibilă", adică $(x_1, \dots, x_n)$ care verifică ineg. date.
2. Se "imbunătățește" soluția astfel găsită.

Pasul de bază este "pas Gauss-Jordan modificat".

La problema de optimizare liniară atasăm tabelul simplex:

(1.2.3)

	$-x_1$	$-x_2$	$\cdots$	$-x_n$	1
$y_1 =$	a_{11}	a_{12}	$\cdots$	a_{1n}	b_1
$y_2 =$	a_{21}	a_{22}	$\cdots$	a_{2n}	b_2
$\vdots$	$\vdots$	$\vdots$	$\ddots$	$\vdots$	$\vdots$
$y_m =$	a_{m1}	a_{m2}	$\cdots$	a_{mn}	b_m
$f =$	$-c_1$	$-c_2$	$\cdots$	$-c_n$	c_{n+1}

Schimbăm în acest tabel $(-x_1)$ cu y_1 :

ec 1:

$$y_1 = \sum_{i=1}^n (-a_{1i}) x_i + b_1$$

$$a_{11} \neq 0$$

$$(1.2.4) \quad x_1 = \frac{-y_1 + \sum_{i=2}^n (a_{1i})(-x_i) + b_1}{a_{11}}$$

Linia 1 din tabelul modificat:

$$\begin{matrix} 1 \\ \hline a_{11} & a_{12} & \dots & b_1 \\ & a_{11} & & a_{11} \end{matrix}$$

Înlocuind x_1 în expresiile $y_2, \dots, y_m$ avem:

$$\begin{aligned} y_2 &= \sum_{i=1}^n a_{2i} (-x_i) + b_2 = \\ &= a_{21} \left(-\frac{-y_1 + \sum_{i=2}^n (a_{1i})(-x_i) + b_1}{a_{11}} \right) + \sum_{i=2}^n a_{2i} (-x_i) + b_2 = \\ &= -\frac{a_{21}}{a_{11}} (-y_1) + \sum_{i=2}^n \frac{-a_{21}a_{1i} + a_{2i}a_{11}}{a_{11}} (-x_i) + \frac{-a_{21}b_1 + a_{11}b_2}{a_{11}} \\ &\dots \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
y_m &= \sum_{i=1}^n a_{mi} (-x_i) + b_m = \\
&= a_{m1} \left(-\frac{-y_1 + \sum_{i=2}^n (a_{1i})(-x_i) + b_1}{a_{11}} \right) + \sum_{i=2}^n a_{mi} (-x_i) + b_m = \\
&= -\frac{a_{m1}}{a_{11}} (-y_1) + \sum_{i=2}^n \frac{-a_{m1}a_{1i} + a_{mi}a_{11}}{a_{11}} (-x_i) + \frac{-a_{m1}b_1 + a_{11}b_m}{a_{11}}
\end{aligned}$$

Obs. La linia k adun linia 1 înmulțită cu $-\frac{a_{k1}}{a_{11}}$.

Linia 1 devine linia $1 : a_{11}$

Coloana 1 devine $-$ coloana $1 : a_{11}$.

	$-y_1$	$-x_2$	$\dots$	$-x_n$	1
$x_1 =$	$\frac{1}{a_{11}}$	....	$\dots$	$\frac{a_{1n}}{a_{11}}$	$\frac{b_1}{a_{11}}$
$y_2 =$	$-\frac{a_{21}}{a_{11}}$	$a_{22} - \frac{a_{21}}{a_{11}}a_{12}$	$\dots$	$a_{2n} - \frac{a_{21}}{a_{11}}a_{1n}$	$b_2 - \frac{a_{21}}{a_{11}}b_1$
$\vdots$	$\vdots$	$\vdots$	$\ddots$	$\vdots$	$\vdots$
$y_m =$	$-\frac{a_{m1}}{a_{11}}$	$a_{m2} - \frac{a_{m1}}{a_{11}}a_{12}$	$\dots$	$a_{mn} - \frac{a_{m1}}{a_{11}}a_{1n}$	$b_m - \frac{a_{m1}}{a_{11}}b_1$
$f =$	$-\frac{c_1}{a_{11}}$	$c_2 - \frac{c_1}{a_{11}}a_{12}$	$\dots$	$c_n - \frac{c_1}{a_{11}}a_{1n}$	$c_{n+1} - \frac{c_1}{a_{11}}b_1$

Procedând la fel cu $x_2, x_3, \dots, x_n$ se ajunge la tabelul:

(1.2.5)

	$-y_1$	$-y_2$	$\cdots$	$-y_n$	1
$x_1 =$	c_{11}	c_{12}	$\cdots$	c_{1n}	d_1
$x_2 =$	c_{21}	c_{22}	$\cdots$	c_{2n}	d_2
$\vdots$	$\vdots$	$\vdots$	$\ddots$	$\vdots$	$\vdots$
$x_n =$	c_{n1}	c_{n2}	$\cdots$	c_{nn}	d_n
$y_{n+1} =$	$c_{n+1,1}$	$c_{n+1,2}$	$\cdots$	$c_{n+1,n}$	d_{n+1}
$\vdots$	$\vdots$	$\vdots$	$\ddots$	$\vdots$	$\vdots$
$y_m =$	c_{m1}	c_{m2}	$\cdots$	c_{mn}	d_m
$f =$	q_1	q_2	$\cdots$	q_n	Q

Acest tabel corespunde la următoarea problemă de optimizare:

(1.2.6)

$$\max f(y) = \sum_{i=1}^n q_i (-y_i) + Q$$

cu condițiile:

(1.2.7)

$$y_i = \sum_{j=1}^n c_{ij} (-y_j) + d_i \geq 0, \quad i = \overline{n+1, m}$$

$$y_i \geq 0, \quad i = \overline{1, n}$$

iar legătura cu variabilele inițiale este dată de:

$$x_i = \sum_{j=1}^n c_{ij} (-y_j) + d_i, \quad i = \overline{1, n}$$

Exemplul 2.1 Să se eliminate necunoscutele x_1, x_2 pentru problema:

$$\max f(x_1, x_2) = -3x_1 + 6x_2$$

$$x_1 + 2x_2 + 1 \geq 0$$

$$2x_1 + x_2 - 4 \geq 0$$

$$x_1 - x_2 + 1 \geq 0$$

$$x_1 - 4x_2 + 13 \geq 0$$

$$-4x_1 + x_2 + 23 \geq 0.$$

Tabelul simplex corespunzător:

	$-x_1$	$-x_2$	1
$y_1 =$	<i>pivot</i> -1	-2	1
$y_2 =$	-2	-1	-4
$y_3 =$	-1	1	1
$y_4 =$	-1	4	13
$y_5 =$	4	-1	23
$f =$	3	-6	0

	$-y_1$	$-x_2$	1
$x_1 =$	$\frac{1}{-1} = -1$	$\frac{-2}{-1} = 2$	$\frac{1}{-1} = -1$
$y_2 =$	$-\frac{-2}{-1} = -2$	$-1 + \left(-\frac{-2}{-1}\right)(-2) = 3$ <i>pivot</i>	$-4 + \left(-\frac{-2}{-1}\right)1 = -6$
$y_3 =$	$-\frac{-1}{-1} = -1$	$1 + \left(-\frac{-1}{-1}\right)(-2) = 3$	$1 + \left(-\frac{-1}{-1}\right)1 = 0$
$y_4 =$	$-\frac{-1}{-1} = -1$	$4 + \left(-\frac{-1}{-1}\right)(-2) = 6$	$13 + \left(-\frac{-1}{-1}\right)1 = 12$
$y_5 =$	$-\frac{4}{-1} = 4$	$-1 + \left(-\frac{4}{-1}\right)(-2) = -9$	$23 + \left(-\frac{4}{-1}\right)1 = 27$
$f =$	$-\frac{3}{-1} = 3$	$-6 + \left(-\frac{3}{-1}\right)(-2) = -12$	$0 + \left(-\frac{3}{-1}\right)1 = 3$

	$-y_1$	$-y_2$	1
$x_1 =$	$\frac{1}{-1} = -1 + \left(-\frac{2}{3}\right)(-2) : \frac{1}{3}$	$\frac{-2}{-1} = 2(-1/3) : -\frac{2}{3}$	3
$x_2 =$	$-\frac{-2}{-1} = -2/3 : -\frac{2}{3}$	$-1 + \left(-\frac{-2}{-1}\right)(-2) = 3/3/3 : \frac{1}{3}$ <i>pivot</i>	-2
$y_3 =$	$-\frac{-1}{-1} = -1 + (-1)(-2) : 1$	$1 + \left(-\frac{-1}{-1}\right)(-2) = 3(-1/3) : -1$	6
$y_4 =$	$-\frac{-1}{-1} = -1 + (-2)(-2) : 3$	$4 + \left(-\frac{-1}{-1}\right)(-2) = 6(-1/3) : -2$	24
$y_5 =$	$-\frac{4}{-1} = 4 + (3)(-2) : -2$	$-1 + \left(-\frac{4}{-1}\right)(-2) = -9(-1/3) : 3$	9
$f =$	$-\frac{3}{-1} = 3 + (4)(-2) : -5$	$-6 + \left(-\frac{3}{-1}\right)(-2) = -12(-1/3) : 4$	-21

	$-y_1$	$-y_2$	1
$x_1 =$	$\frac{1}{3}$	$-\frac{2}{3}$	3
$x_2 =$	$-\frac{2}{3}$	$\frac{1}{3}$	-2
$y_3 =$	1	-1	6
$y_4 =$	3	-2	24
$y_5 =$	-2	3	9
$f =$	-5	4	-21

$$f = (-5)(-y_1) + 4(-y_2) - 21$$

$$x_1 = \frac{1}{3}(-y_1) - \frac{2}{3}(-y_2) + 3$$

$$x_2 = -\frac{2}{3}(-y_1) + \frac{1}{3}(-y_2) - 2$$

Definitia 2.1 $\{y_1, y_2, \dots, y_m\}$ se numește soluție bazică a problemei (1.2.6)-(1.2.7) dacă este soluție pentru sistemul de inegalități (1.2.7) (soluție admisibilă) și n din componente sunt nule.

Definitia 2.2 Dacă $\{y_1, y_2, \dots, y_m\}$ este soluție bazică atunci cele n variabile nule se numesc variabile nebazice, iar celelalte variabile bazice.

Definitia 2.3 Dacă $\{y_1, y_2, \dots, y_m\}$ este soluție bazică și există variabile bazice nule, atunci soluția bazică se numește degenerată, și nedegenerată în caz contrar.

Importanța soluțiilor bazice este dată de următoarea teoremă:

Teorema 2.1 Problema de programare liniară (1.2.6)-(1.2.7) are soluție optimă dacă

și numai dacă are soluție optimă bazică.

	$-y_1$	$-y_2$	$\cdots$	$-y_n$	1
$y_{n+1} =$	$c_{n+1,1}$	$c_{n+1,2}$	$\cdots$	$c_{n+1,n}$	d_{n+1}
$\vdots$	$\vdots$	$\vdots$	$\ddots$	$\vdots$	$\vdots$
$y_m =$	c_{m1}	c_{m2}	$\cdots$	c_{mn}	d_m
$f =$	q_1	q_2	$\cdots$	q_n	Q

Lema 2.1 Dacă în tabelul (1.2.5) $d_i \geq 0, i = \overline{n+1, m}$ atunci o soluție bazică este dată de:

$$(1.2.8) \quad \begin{aligned} y_i &= 0, i = \overline{1, n} \\ y_i &= d_i, i = \overline{n+1, m}. \end{aligned}$$

Demonstrație: Din tabelul (1.2.5) rezultă că dacă $y_i = 0, i = \overline{1, n}$ atunci $y_i = d_i, i = \overline{n+1, m}$ și conform ipotezei $d_i \geq 0, i = \overline{n+1, m}$ rezultă că (vezi definiția 2.1) $\{y_1, y_2, \dots, y_m\}$ este soluție bazică.

Lema 2.2 Dacă în tabelul (1.2.5) există $d_r < 0$ ($n+1 \leq r \leq m$) și $c_{ri} \geq 0, i = \overline{1, n}$ atunci nu există $\{y_1, y_2, \dots, y_m\}$ care să verifice inegalitățile (1.2.7).

Demonstrație: Presupunem că există $\{y_1, y_2, \dots, y_m\}$ care verifică (1.2.7). Atunci

$y_i \geq 0, i = \overline{1, n}$ și din $y_r = \sum_{j=1}^n c_{rj} (-y_j) + d_r$ rezultă $y_r < 0$, contradicție cu $y_r \geq 0$.

Lema 2.3 Dacă în tabelul (1.2.5) există $d_r < 0$ ($n+1 \leq r \leq m$) și există $1 \leq s \leq n$ astfel încât $c_{rs} < 0$ atunci efectuând un pas Gauss Jordan modificat cu pivotul c_{i_0s} ales după regula:

$$(1.2.9) \quad 0 < \frac{d_{i_0}}{c_{i_0s}} = \min_{n+1 \leq i \leq m} \left\{ \frac{d_i}{c_{is}} > 0 \right\}$$

(adică în tabelul (1.2.5) se schimbă $-y_s$ cu y_{i_0}) avem (notând elementele noului tabel cu accent) pentru $i_0 \neq r$ $d'_r > d_r$ iar pentru $i_0 = r$ y_r este variabilă nebazică, deci $y_r = 0 > d_r$.

Demonstrație: Conform ipotezei în coloana s există cel puțin un indice i astfel încât $\frac{d_i}{c_{is}} > 0$. Alegem i_0 conform regulii (1.2.9). Dacă $i_0 \neq r$ atunci, conform Gauss-Jordan :

$$d'_r = d_r - \frac{d_{i_0}}{c_{i_0s}} c_{rs} > d_r.$$

Teorema 2.2 Pentru orice problemă de programare liniară după un număr finit de pași se ajunge la o soluție admisibilă bazică sau se ajunge la concluzia că problema nu are soluție.

Demonstrație: Rezultă din cele trei leme precedente.

Teorema precedentă rezolvă prima fază.

Pentru optimizare plecăm tot de la tabelul (1.2.5) în care presupunem că ultima coloană are doar numere pozitive (adică de la o soluție bazică).

Lema 2.4 *Dacă în (1.2.5) $q_i \geq 0, i = \overline{1, n}$ atunci soluția optimă este $y_i = 0, i = \overline{1, n}$.*

Demonstrație: Avem $f = -\sum_{k=1}^n q_k y_k + Q \leq Q$ pentru $y_k \geq 0, k = \overline{1, n}$, egalitatea având loc doar pentru $y_k = 0, k = \overline{1, n}$.

Lema 2.5 *Dacă există $q_s < 0, 1 \leq s \leq n$ și $c_{rs} \leq 0, n+1 \leq r \leq m$ atunci $\sup f(x_1, \dots, x_n) = \infty$.*

Demonstrație: Alegem $y_s = t > 0, y_k = 0, k \neq s, k = \overline{1, n}$ avem $y_i = -c_{is}t + d_i \geq 0, i = \overline{n+1, m}, \forall t > 0$. Dar $f = -q_s t + Q \rightarrow \infty$ când $t \rightarrow \infty$.

Lema 2.6 *Dacă există $q_s < 0, 1 \leq s \leq n$ și există $c_{is} > 0, n+1 \leq i \leq m$ atunci alegând un element pivot din coloana s după regula (1.2.9) se obține efectuând un pas G-J modificat un nou tabel simplex (notând elementele noului tabel cu accent) cu $Q' > Q$.*

Demonstrație: Alegând elementul pivot ca în enunț avem $Q' = -\frac{d_{i_0}}{c_{i_0 s}}q_s + Q > Q$.
Din cele trei leme rezultă:

Teorema 2.3 *Oricare ar fi problema de programare liniară cu soluții admisibile, după*

un număr finit de pași G-J modificați se obține sau soluția optimă sau concluzia că maximul este infinit.

Exemplul 2.2 Continuare la exemplul 2.1.

	$-y_1$	$-y_2$	1
$y_3 =$	$\underset{pivot}{1}$	$-1/1$	$6/1$
$y_4 =$	$-3/1$	$-2 + (-3/1)(-1) = 1$	$24 + (-3/1)6 = 6$
$y_5 =$	$-(-2)/1 = 2$	$3 + (-(-2)/1)(-1) = 1$	$9 + (-(-2)/1)6 = 21$
$f =$	$-(-5)/1 = 5$	$4 + (-(-5)/1)(-1) = -1$	$-21 + -(-5)/1 * 6 = 9$

$$f = (-5)(-y_1) + 4(-y_2) - 21$$

$$x_1 = \frac{1}{3}(-y_1) - \frac{2}{3}(-y_2) + 3$$

$$x_2 = -\frac{2}{3}(-y_1) + \frac{1}{3}(-y_2) - 2$$

$$q_1 = -5 < 0$$

$$\frac{d_1}{c_{11}} = \frac{6}{1}; \frac{d_2}{c_{21}} = \frac{24}{3} \text{ aleg } i_0 = 1 : \text{pivot:} c_{11}$$

	$-y_3$	$-y_2$	1		$-y_3$	$-y_4$	1
$y_1 =$	1	-1	6	$y_1 =$	$1 + 1 * (-3) = -2$	1	$6 + 1 * 6 = 12$
$y_4 =$	-3	$\underset{pivot}{1}$	6	$y_2 =$	-3	$\underset{pivot}{1}$	6
$y_5 =$	2	1	21	$y_5 =$	$2 + (-1) * (-3) = 5$	-1	$21 - 1 * 6 = 15$
$f =$	5	-1	9	$f =$	$5 + 1 * (-3) = 2$	1	$9 + 1 * 6 = 15$

$$f_{\max} = 15$$

$\min(\max) f(x), \quad x = (x_1, x_2, x_3), \quad f(x) = x_1 + x_3 + x_2 \quad$ Cu restricțiile:

$$\begin{cases} 12x_1 + 28x_2 + 7x_3 \geq 84 \\ 8x_1 + 5x_2 + 10x_3 \geq 40 \\ 20x_1 + 7x_2 - 6x_3 \geq 42 \\ x_k \geq 0, \quad k = \overline{1, 3}. \end{cases}$$

1

$$\begin{aligned} x_1 &= \frac{1}{3}(-y_1) - \frac{2}{3}(-y_2) + 3 = \frac{1}{3}(-12) - \frac{2}{3}(-6) + 3 = 3 \\ x_2 &= -\frac{2}{3}(-y_1) + \frac{1}{3}(-y_2) - 2 = -\frac{2}{3}(-12) + \frac{1}{3}(-6) - 2 = 4 \end{aligned}$$

Remarca 2.1 La pas G-J modificat cu pivot c_{rs} se fac următoarele modificări: elementele din capul de tabel de pe coloana s și linia r se schimbă între ele, cu schimbare de semn. (adică $-y_s, y_r \leftrightarrow -y_r, y_s$. elementele de pe coloana s se înlocuiesc cu ele/pivot și cu semn schimbat. Elementele de pe linia pivot se împart cu pivotul, iar în locul pivotului se pune $\frac{1}{c_{rs}}$. Celelalte elemente din noul tabel se obțin din adunarea la vechiul element a (elementului de pe coloana corespunzătoare și linia pivotului din vechiul tabel)*elementul de pe linia lui și coloana pivotului din noul tabel.

Exemplu:

	$-x_1$	$-x_2$	$-x_3$	1
$y_1 =$	-12	-28	-7	-84
$y_2 =$	-8	-5	-10	-40
$y_3 =$	-20	-7	-6	-42
$f1 =$	-1	-1	-1	0

$$\min \left\{ \frac{-40}{-5}, \frac{-84}{-28}, \frac{-42}{-7} \right\} = 3 \text{ deci pivotul este } (-28)$$

	$-x_1$	$-y_1$	$-x_3$	1
$x_2 =$	$\frac{-12}{-28} = \frac{3}{7}$	$\frac{1}{-28}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{-84}{-28} = 3$
$y_2 =$	$-8 + (-12) \left(\frac{5}{-28} \right) = -\frac{41}{7}$	$\frac{5}{-28}$	$-\frac{35}{4}$	$-40 + (-84) \left(\frac{5}{-28} \right) = -25$
$y_3 =$	$-20 + (-12) \left(\frac{7}{-28} \right) = -17$	$\frac{7}{-28}$	$-\frac{17}{4}$	$-42 + (-84) \left(\frac{7}{-28} \right) = -21$
$f1 =$	$-1 + (-12) \left(\frac{1}{-28} \right) = -\frac{4}{7}$	$\frac{1}{-28}$	$-\frac{3}{4}$	$0 + (-84) \left(\frac{1}{-28} \right) = 3$

	$-x_1$	$-y_1$	$-x_3$	1
$x_2 =$	$\frac{3}{7}$	$\frac{1}{-28}$	$\frac{1}{4}$	3
$y_2 =$	$-\frac{41}{7}$	$\frac{5}{-28}$	$-\frac{35}{4}$	-25
$y_3 =$	-17	<i>pivot</i> $\frac{7}{-28}$	$-\frac{17}{4}$	-21
$f1 =$	$-\frac{4}{7}$	$\frac{1}{-28}$	$-\frac{3}{4}$	3

$$\min \left\{ \frac{-25}{-\frac{5}{28}}, \frac{-21}{-\frac{7}{28}} \right\} = 84 \text{ deci pivotul e } -\frac{7}{28}$$

	$-x_1$	$-y_3$	$-x_3$	1
$x_2 =$	$\frac{3}{7} + (-17) \left(-\frac{1}{7}\right) = \frac{20}{7}$	$-\frac{\frac{1}{-28}}{\frac{7}{-28}} = -\frac{1}{7}$	$\frac{6}{7}$	$3 + (-21) \left(-\frac{1}{7}\right) = 6$
$y_2 =$	$-\frac{41}{7} + (-17) \left(-\frac{5}{7}\right) = \frac{44}{7}$	$\frac{-\frac{5}{-28}}{\frac{7}{-28}} = -\frac{5}{7}$	$-\frac{40}{7}$	$-25 + (-21) \left(-\frac{5}{7}\right) = -10$
$y_1 =$	$(-17) / (-7/28) = 68$	$-\frac{28}{7} = -4$	17	$(-21) / (-7/28) = 84$
$f1 =$	$-\frac{4}{7} + (-17) \left(-\frac{1}{7}\right) = \frac{13}{7}$	$-\frac{\frac{1}{-28}}{\frac{7}{-28}} = -\frac{1}{7}$	$-\frac{1}{7}$	$3 + (-12) \left(-\frac{1}{7}\right) = \frac{33}{7}$

	$-x_1$	$-y_3$	$-x_3$	1
$x_2 =$	$\frac{20}{7}$	$-\frac{1}{7}$	$\frac{6}{7}$	6
$y_2 =$	$\frac{44}{7}$	<i>pivot</i> $-\frac{5}{7}$	$-\frac{40}{7}$	-10
$y_1 =$	68	-4	17	84
$f1$	$\frac{13}{7}$	$-\frac{1}{7}$	$-\frac{1}{7}$	$\frac{33}{7}$

	$-x_1$	$-y_2$	$-x_3$	1
$x_2 =$	$\frac{20}{7} + \frac{44}{7} (-1/5) = \frac{8}{5}$	$-\frac{1}{7} / (5/7) = -\frac{1}{5}$	2	$6 + (-10) (-1/5) = 8$
$y_3 =$	$\frac{44}{7} / \left(-\frac{5}{7}\right) = -\frac{44}{5}$	<i>pivot</i> $1 / \left(-\frac{5}{7}\right) : -\frac{7}{5}$	8	$-10 / \left(-\frac{5}{7}\right) = 14$
$y_1 =$	$68 + \left(\frac{44}{7}\right) \left(-\frac{28}{5}\right) = \frac{164}{5}$	$-4 / (5/7) = -\frac{28}{5}$	49	$84 + (-10) \left(-\frac{28}{5}\right) = 140$
$f1$	$\frac{13}{7} + \left(\frac{44}{7}\right) \left(-\frac{1}{5}\right) = \frac{3}{5}$	$-\frac{1}{7} / (5/7) = -\frac{1}{5}$	1	$\frac{33}{7} + (-10) \left(-\frac{1}{5}\right) = \frac{47}{7}$

$\min(\max)f(x), \quad x=(x_1, x_2, x_3), \quad f(x)=x_1+2x_2+3x_3$ Cu restricții:

$$\begin{cases} 2x_1+x_2+2x_3 \geq 8 \\ 2x_1+x_2+5x_3 \geq 12 \\ x_k \geq 0, \quad k=1,3. \end{cases}$$

2

	$-x_1$	$-y_2$	$-x_3$	1
$x_2 =$	$\frac{8}{5}$	$-\frac{1}{5}$	2	8
$y_3 =$	$-\frac{44}{5}$	$-\frac{7}{5}$	8	14
$y_1 =$	$\frac{164}{5}$	$-\frac{28}{5}$	49	140
$f1$	$\frac{3}{5}$	$-\frac{1}{5}$	1	$\frac{47}{7}$

soluție bazică: $x_1 = 0, x_2 = 28, x_3 = 0, y_1 = 10, y_2 = 10, y_3 = 0$.

pivotul: $\min \{28/68, 10/(20/7), 10/(44/7)\} = \frac{7}{17}$ deci e 68

	$-x_2$	$-y_3$	$-x_3$	1
$x_1 =$	$1/68 = \frac{1}{68}$	-4	17	28
$y_2 =$	$-\frac{20}{7}/68 = -\frac{5}{119}$	$\frac{3}{119}$	$\frac{1}{7}$	$10 + 28 \left(-\frac{5}{119}\right) = \frac{150}{17}$
$y_1 =$	$-\frac{44}{7}/68 = -\frac{11}{119}$	$-\frac{41}{119}$	$-\frac{51}{7}$	$10 + 28 \left(-\frac{11}{119}\right) = \frac{126}{17}$
$f1 =$	$-\frac{13}{7}/68 = \frac{13}{476}$	$\frac{4}{119}$	$\frac{17}{28}$	$-4 + 28 \left(\frac{13}{476}\right) = -\frac{55}{17}$

Exemplul 2.3

	$-x_1$	$-x_2$	$-x_3$	1		$-x_1$	$-y_1$	$-x_3$	1
$y_1 =$	-2	<i>pivot</i>	-2	-8	$x_2 =$	2	-1	2	8
	-2		-1	-12		0	-1	-3	-4
$f1 =$	-1	-2	-3	0	$f1 =$	3	-2	1	16
	$-x_1$	$-y_1$				$-y_2$	1		
$x_2 =$	2	$-1 + (-1)(2/3) = -\frac{5}{3}$			$-2/(-3) = \frac{2}{3}$	$8 + (-4) * (2/3) = \frac{16}{3}$			
$x_3 =$	0	$-1/(-3) = \frac{1}{3}$			$\frac{1}{-3} = -\frac{1}{3}$	$-4/(-3) = \frac{4}{3}$			
$f1 =$	3	$-2 + (-1)(1/3) = -\frac{7}{3}$			$-1/(-3) = \frac{1}{3}$	$16 + (-4) * (1/3) = \frac{44}{3}$			
	$-x_1$	$-y_1$	$-y_2$	1					
$x_2 =$	2	$-\frac{5}{3}$	$\frac{2}{3}$	$\frac{16}{3}$					
$x_3 =$	0	<i>pivot</i>	$\frac{1}{3}$	$-\frac{1}{3}$	$\frac{4}{3}$				
	3		$-\frac{7}{3}$	$\frac{1}{3}$	$\frac{44}{3}$				
	$-x_1$	$-y_1$				$-y_2$	1		
$x_2 =$	2	$(-\frac{5}{3}) / (-\frac{1}{3}) = 5$			$\frac{2}{3} + 5 * (-\frac{1}{3}) = -1$	$\frac{16}{3} + 5 * 4/3 = 12$			
$x_3 =$	0	<i>pivot</i>	$1/\frac{1}{3} : 3$		$-\frac{1}{3}/(1/3) = -1$		$\frac{4}{3}/(1/3) = 4$		
	3		$(-\frac{7}{3}) / (-\frac{1}{3}) = 7$		$\frac{1}{3} + 7(-\frac{1}{3}) = -2$		$\frac{44}{3} + 7 * 4/3 = 24$		

1.3 Problema de transport

Se dau m centre de producție și n centre de desfacere. Se notează cu c_{ij} costul transportului unei unități de produs de la c.p. i la c. d. j , cu x_{ij} cantitatea de produs transportată de la c.p. i la c. d. j , cu a_i cantitatea produsă la c.p. i , cu b_j cantitatea necesară la c.d. j . Se cere să se determine x_{ij} astfel încât costul total al transportului să fie minim.

$$(1.3.1) \quad \min \sum_{\substack{i=1 \\ j=1}}^{i=m \\ j=n} c_{ij} x_{ij} = f(X)$$

cu condițiile:

$$(1.3.2) \quad \begin{aligned} \sum_{j=1}^n x_{ij} &= a_i, i = \overline{1, m} \\ \sum_{i=1}^m x_{ij} &= b_j, j = \overline{1, n} \\ \sum_{i=1}^m a_i &= \sum_{j=1}^n b_j \left(\sum_{i,j=1}^{i=m, j=n} x_{ij} \right) \\ x_{ij} &\geq 0 \end{aligned}$$

Exemplul 3.1

Exemplul 3.2

Exemplul 3.3

1.

2	3	4	1	100
4	1	2	5	180
1	4	3	4	220
125	135	105	135	500

3

2.

2	1	2	3	100
1	3	2	1	150
2	3	1	2	150
110	80	95	115	400

4

4.

3	5	7	11	100
1	4	6	3	130
5	8	12	7	170
150	120	80	50	400

Remarca 3.1 Condițiile (1.3.2) sunt un sistem de $n+m-1$ ecuații cu nm necunoscute, care are o infinitate de soluții.

Primul pas va consta în determinarea unei soluții de pornire.

Definitia 3.1 O soluție a (1.3.2) se numește soluție bazică dacă are cel mult $n+m-1$ variabile nenule; nedegenerată dacă are exact $n+m-1$ variabile nenule, degenerată în caz contrar.

1.3.1 Metoda colțului de N-V.

(de afilare a unei soluții bazice)

$$X = \begin{pmatrix} x_{11} & \dots & x_{1n} \\ \dots & \ddots & \dots \\ x_{m1} & \dots & x_{mn} \end{pmatrix}; \bar{X} = \begin{pmatrix} x_{11} & \dots & x_{1n} & a_1 \\ \dots & \ddots & \dots & \dots \\ x_{m1} & \dots & x_{mn} & a_m \\ b_1 & \dots & b_n & 0 \end{pmatrix}$$

$x_{11} = \min\{a_1, b_1\}$. La ex. 1 $x_{11} = 100$.

Dacă $x_{11} = a_1$ atunci $x_{1j} = 0, j = \overline{2, n}$. $b_1 := b_1 - a_1$. "Tai" linia 1 din $\bar{X}$.
 Dacă $x_{11} = b_1$ atunci $x_{i1} = 0, i = \overline{2, m}$. $a_1 := a_1 - b_1$. Tai coloana 1 din $\bar{X}$.
 Continuăm până eliminăm toate liniile și coloanele lui $\bar{X}$.

Pe ex. 1: $x_{11} = 100, x_{12} = x_{13} = x_{14} = 0$. $b_1 := 125 - 100 = 25$.

$$\bar{X} = \begin{pmatrix} x_{21} & x_{22} & x_{23} & x_{24} & 180 \\ x_{31} & x_{32} & x_{33} & x_{34} & 220 \\ 25 & 135 & 105 & 135 & 500 \end{pmatrix}$$

$$x_{21} = 25, x_{31} = 0, 180 := 180 - 25$$

$$\bar{X} = \begin{pmatrix} x_{22} & x_{23} & x_{24} & 155 \\ x_{32} & x_{33} & x_{34} & 220 \\ 135 & 105 & 135 & 500 \end{pmatrix}$$

$$x_{22} = 135, x_{32} = 0; 155 := 155 - 135$$

$$\bar{X} = \begin{pmatrix} x_{23} & x_{24} & 20 \\ x_{33} & x_{34} & 220 \\ 105 & 135 & 500 \end{pmatrix}$$

$$x_{23} = 20; x_{24} = 0; 105 := 105 - 20.$$

$$\bar{X} = \begin{pmatrix} x_{33} & x_{34} & 220 \\ 85 & 135 & 500 \end{pmatrix} x_{33} = 85; x_{34} = 135$$

2	100	0	3	0	0	4	0	0	1	0	0	0	100	0
4	25	0	1	135	0	2	20	0	5	0	0	0	180	0
1	0	0	4	0	0	3	85	0	4	135	0	0	220	0
0	125	0	0	135	0	0	105	0	0	135	0	0	1270	0

1.4 Optimizarea soluției bazice

1.4.1 Metoda potențialelor

Definitia 4.1 Având o soluție bazică X se numește lanț de celule un sir de celule cu proprietățile că nu există 3 celule pe aceeași linie sau coloană și 2 celule succesive sunt în aceeași linie sau coloană.

Exemplul 4.1 x_{12}, x_{13}, x_{23} .

Definitia 4.2 Se numește ciclu un lanț la care indicele de linie sau de coloană de la primul el. și ultimul coincid.

Exemplul 4.2 $x_{12}, x_{13}, x_{23}, x_{22}$

Definitia 4.3 O soluție bazică se numește aciclică dacă nu există un ciclu cu el. nenule.

Ideea : Soluția optimă se caută printre sol. bazice aciclice.

Definitia 4.4 Soluția bazică X se numește sol. potențială dacă există numerele u_i, v_j astfel încât:

$$u_i + v_j \leq c_{ij}$$

egalitatea având loc pentru indicii i, j pentru care $x_{ij} > 0$. ($i = \overline{1, m}, j = \overline{1, n}$)

Teorema 4.1 Soluția bazică X este sol. optimă dacă și numai dacă este potențială.

Demonstrație: dem. că dacă X este potențială atunci X este sol. optimă. Fie

$$\begin{aligned} \sum_{j=1}^n x'_{ij} &= a_i, i = \overline{1, m} \\ \sum_{i=1}^m x'_{ij} &= b_j, j = \overline{1, n} \\ X' \text{ o soluție a sistemului } \quad \sum_{i=1}^m a_i &= \sum_{j=1}^n b_j \left(\sum_{i,j=1}^{i=m, j=n} x_{ij} \right) \quad \sum_{i=1, j=1}^{i=m, j=n} c_{ij} x'_{ij} \geq \\ &x'_{ij} \geq 0 \\ \sum_{i=1, j=1}^{i=m, j=n} c_{ij} x_{ij} & \\ = \sum_{i=1, j=1}^{i=m, j=n} c_{ij} x'_{ij} &\geq \sum_{i=1, j=1}^{i=m, j=n} (u_i + v_j) x'_{ij} = \sum_{i=1, j=1}^{i=m, j=n} u_i x'_{ij} + \sum_{i=1, j=1}^{i=m, j=n} v_j x'_{ij} \\ = \sum_{i=1}^m u_i \sum_{j=1}^n x'_{ij} &+ \sum_{j=1}^n v_j \sum_{i=1}^m x'_{ij} = \sum_{i=1}^m u_i a_i + \sum_{j=1}^n v_j b_j = \\ = \sum_{i=1}^m u_i \sum_{j=1}^n x_{ij} &+ \sum_{j=1}^n v_j \sum_{i=1}^m x_{ij} = \sum_{i=1, j=1}^{i=m, j=n} (u_i + v_j) x_{ij} = f(X) \end{aligned}$$

Fie X o sol. bazică. determinăm u_i și v_j din:

$$u_i + v_j = c_{ij}$$

pentru ij pentru care $x_{ij} > 0$. ($n + m - 1$ ec., $n + m$ nec.. $u_1 = 0$.) calculăm

$$\delta_{ij} = -c_{ij} + u_i + v_j$$

dacă $\delta_{ij} < 0$. Dacă există ij astfel incât $\delta_{ij} > 0$ atunci X nu e optimă. aleg i_0j_0 :

$$\max \delta_{ij} = \delta_{i_0j_0}$$

Se formează un ciclu pornind de la i_0j_0 și elem. nenule din X . se numerotează el ciclului pornind de la $x_{i_0j_0}$ în sens trig. Se alege cel mai mic element cu număr par $x_{i'j'} = e$. Se construiește o nouă soluție bazică scăzând din ele. cu număr par pe e și adunând pe e la cele cu nr. impar. Rezultă sol. bazică X .

Exemplul 4.3

1.				
2	3	4	1	100
4	1	2	5	180
1	4	3	4	220
125	135	105	135	500

O sol. bazică $x_{11} = 100, x_{21} = 25, x_{22} = 135, x_{23} = 20; x_{33} = 85; x_{34} = 135$

$$u_1 + v_1 = 2, u_1 = 0$$

$$u_2 + v_1 = 4$$

$$u_2 + v_2 = 1$$

$$u_2 + v_3 = 2$$

$$u_3 + v_3 = 3$$

$$u_3 + v_4 = 4$$

$$v_1 = 2, u_2 = 2, v_2 = -1, v_3 = 0, u_3 = 3, v_4 = 1.$$

$$\begin{aligned}\delta_{12} &= -3 + 0 - 1 = -4; \delta_{13} = -4 + 0 + 0 = -4; \delta_{14} = -1 + 0 + 1 = 0; \delta_{24} = \\&-5 + 2 + 1 = -2; \delta_{31} = -1 + 3 + 2 = 4?; \\&\delta_{32} = -4 + 3 - 1 = -2.\end{aligned}$$

$$i_0 j_0 = 31$$

$$X = \begin{pmatrix} 100 & 0 & 0 & 0 \\ 25^4 & 135 & 20^3 & 0 \\ 0*^1 & 0 & 85^2 & 135 \end{pmatrix}$$

$$X = \begin{pmatrix} 100 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 135 & 45 & 0 \\ 25 & 0 & 60 & 135 \end{pmatrix}$$

2	100	0	3	0	-4	4	0	-4	1	0	0	100	0
4	25	0	1	135	0	2	20	0	5	0	-2	0	180
1	0	4	4	0	-2	3	85	0	4	135	0	0	220
0	125	2	0	135	-1	0	105	0	0	135	1	0	1270

2	100	0	3	0	0	4	0	0	1	0	0	0	100	0
4	25	0	1	135	0	2	20	0	5	0	0	0	180	0
1	0	0	4	0	0	3	85	0	4	135	0	0	220	0
0	125	0	0	135	0	0	105	0	0	135	0	0	1270	0

2	100	0	3	0	0	4	0	0	1	0	0	0	100	0
4	0	0	1	135	0	2	45	0	5	0	0	0	180	0
1	25	0	4	0	0	3	60	0	4	135	0	0	220	0
0	125	0	0	135	0	0	105	0	0	135	0	0	1170	0

$$v_1 = 0, u_1 + v_1 = 2$$

$$u_2 + v_2 = 1; u_2 + v_3 = 2$$

$$u_3 + v_1 = 1; u_3 + v_3 = 3; u_3 + v_4 = 4$$

2	100	0	3	0	0	4	0	0	1	0	4	0	100	0
4	0	-4	1	135	0	2	45	0	5	0	-2	0	180	-2
1	25	0	4	0	-2	3	60	0	4	135	0	0	220	-1
0	125	2	0	135	3	0	105	4	0	135	5	0	1170	0

2	100	0	3	0	0	4	0	0	1	0	0	0	100	0
4	0	0	1	135	0	2	45	0	5	0	0	0	180	0
1	25	0	4	0	0	3	60	0	4	135	0	0	220	0
0	125	0	0	135	0	0	105	0	0	135	0	0	1170	0

2	0	0	3	0	0	4	0	0	1	100	0	0	100	0
4	0	0	1	135	0	2	45	0	5	0	0	0	180	0
1	125	0	4	0	0	3	60	0	4	35	0	0	220	0
0	125	0	0	135	0	0	105	0	0	135	0	0	770	0

2	0	-4	3	0	-4	4	0	-4	1	100	0	0	100	0
4	0	-4	1	135	0	2	45	0	5	0	-2	0	180	2
1	125	0	4	0	-2	3	60	0	4	35	0	0	220	3
0	125	-2	0	135	-1	0	105	0	0	135	1	0	770	0

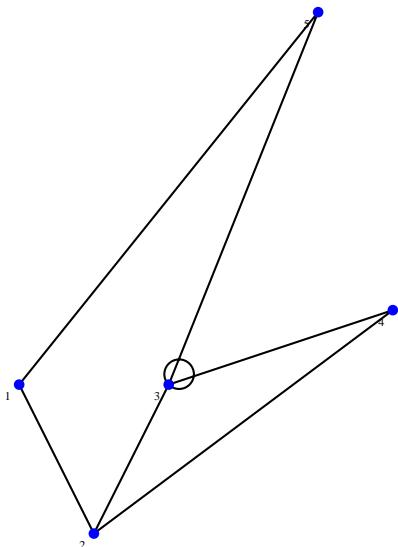
2Grafe

2.1 Grafe neorientate

Definitia 1.1 Se numește *graf neorientat* un cuplu $G = (V, E)$ unde V este o mulțime finită de vârfuri, iar E o mulțime de perechi neordonate de el. din V numite muchii.

Remarca 1.1 Vom nota vârfurile cu v_i sau cu i , iar muchiile cu e_j sau cu (v_i, v_j) sau (i, j) .

Exemplul 1.1

$$V = \{1, 2, 3, 4, 5\}, E = \{(1, 2), (2, 3), (3, 4), (2, 4), (3, 5), (5, 1), (3, 3)\}$$

Definitia 1.2 Dacă $G = (V, E)$ este un graf atunci nr. el. lui V se numește ordinul grafului, iar nr. el. lui E dimensiunea grafului G .

Definitia 1.3 O muchie (i, i) se numește buclă.

Definitia 1.4 Un graf se numește simplu dacă n-are bucle.

Definitia 1.5 Se numește lanț într-un graf o succesiune de muchii adiacente.

Definitia 1.6 2 muchii sunt adiacente dacă au un vârf comun.

Definitia 1.7 O muchie este incidentă cu un vârf dacă vârful face parte din perechea care def. muchia.

Definitia 1.8 2 vârfuri sunt adiacente dacă există o muchie formată din perechea celor 2 v.

Definitia 1.9 Se numește gradul unui vârf numărul muchiilor incidente cu vârful respectiv.

Exemplul 1.2 $\text{grad}(3) = 5$.

Teorema 1.1 Dacă dimensiunea grafului este m atunci suma gradelor vârfurilor este $2m$.

Demonstrație: Fiecare muchie contribuie cu 2 la gradele vârfurilor.

Definitia 1.10 Se numește ciclu într-un graf un lanț la care ultimul vârf coincide cu primul.(!!).

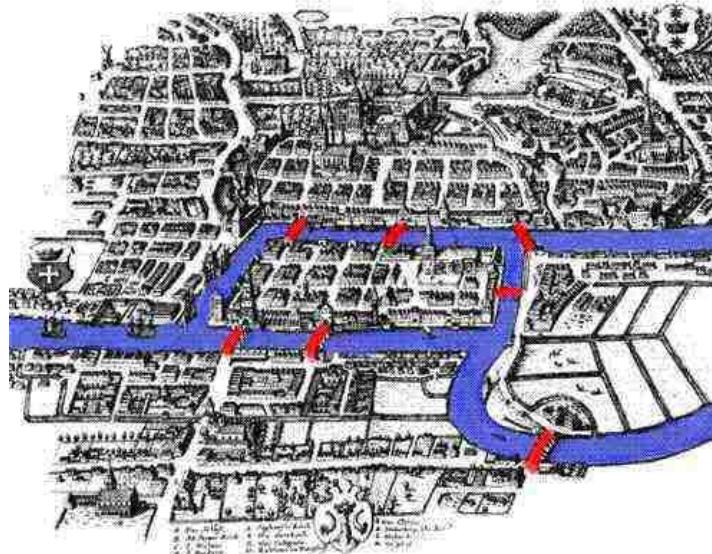
Definitia 1.11 Se numește lanț (ciclu) simplu un lanț (ciclu) care nu conține de două ori aceeași muchie.

Definitia 1.12 Se numește lanț (ciclu) eulerian un lanț (ciclu) simplu care conține toate muchiile.

Definitia 1.13 Se numește lanț (ciclu) hamiltonian un lanț (ciclu) care conține toate vârfurile o singură dată.

Exemplul 1.3 Este posibil ca un grup de 11 persoane fiecare să strângă mâna la exact 5 persoane? NU: suma gradelor este 55.

Exemplul 1.4 Problema podurilor din Königsberg: să se găsească un traseu care să permită trecerea o singură dată pe fiecare pod și să se ajungă la punctul de plecare.

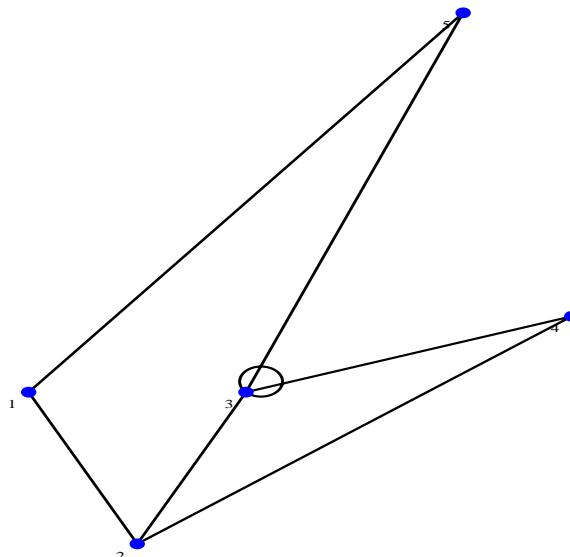
Atasam un "graf" Vârfuri: 1, (sud), 2(est), 3(nord), 4(insula) ; Muchii (1, 2) , (1, 4) , (1, 4), (2, 3), (3, 4), (3, 4). Gradele vârfurilor: 3, 3, 3, 5.

Teorema 1.2 Intr-un graf există un circuit eulerian dacă și numai dacă toate gradele vârfurilor sunt pare.

Teorema 1.3 *Intr-un graf există un lanț eulerian dacă și numai dacă toate gradele vârfurilor sunt pare cu excepția a exact două.*

Exemplul 1.5 *Există un graf simplu cu 13 vârfuri, 31 muchii, 4 vârfuri de grad 1 și 7 vârfuri de grad 4? Total grade vârfuri: $2 \cdot 31 = 62$. Total grade 2 vârfuri: $62 - 4 - 28 = 30$. Grad minim la un vârf e $15 > 12$. NU.*

Exemplul 1.6 *Să se construiscă un graf cu 5 vârfuri, cu gradele vârfurilor: 2, 3, 5, 2, 2.*

2.2 Algoritmi

2.2.1 Definiții și notații

Definitia 2.1 $G = (V, E)$ graf, se numește subgraf al lui G graful $G_1 = (V_1, E_1)$ cu $V_1 \subset V, E_1 \subset E$.

Definitia 2.2 Graful $G = (V, E)$ se numește conex dacă între oricare două vârfuri există un lanț.

Definitia 2.3 Un subgraf al unui graf se numește arbore dacă este simplu, conex și fără cicluri.

Definitia 2.4 Se numește arbore de acoperire a unui graf conex un arbore care conține toate vârfurile.

Definitia 2.5 Se numește frunză într-un arbore un vârf de grad 1.

Definitia 2.6 Dacă G_1 este subgraf al grafului G se numește muchie frontieră o muchie din G care are un vârf în G_1 și unul în $G \setminus G_1$.

2.2.2 Algoritmi de generare arbore de acoperire

2.2.1 Căutare în adâncime

Ideea: se etichetează vârfurile cu eticheta notată $df\_număr$ și se pleacă de la ultimul vârf etichetat.

notății: cu T se notează arborele, cu F_T mulțimea muchiilor frontieră ale lui T .

Date de intrare în algoritm: un graf G conex și un vârf r .

Date de ieșire din algoritm: un arbore de acoperire T și o etichetare dată de $df\_număr$.

Inițializări: $T = (\{r\}, \emptyset)$, $df\_număr(r) := [0]$, $i := 1$ (i este un contor de numărare).

Pasul de bază al algoritmului: cât timp T nu arbore de acoperire:

1. Se actualizează F_T ;
2. Se alege muchia frontieră $l = \{x, y\}$ care are un vârf x cu $df\_număr(x)$ maxim;
3. Se adaugă la T vârful y și muchia l ;
4. $df\_număr(y) := [i]$; $i := i + 1$.

2.2.2 Căutare în lățime

Idee: se etichetează vârfurile cu eticheta notată et și se pleacă de la vârful cu eticheta cea mai mică posibilă.

notății: cu T se notează arborele, cu F_T mulțimea muchiilor frontieră ale lui T .

Date de intrare în algoritm: un graf G conex și un vârf r .

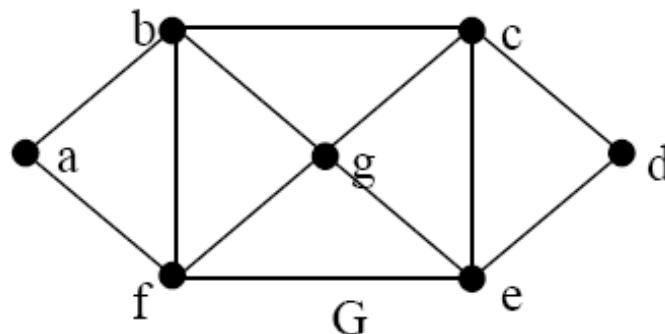
Date de ieșire din algoritm: un arbore de acoperire T și o etichetare dată de et .

Inițializări: $T = (\{r\}, \emptyset)$, $et(r) := [0]$, $i := 1$ (i este un contor de numărare).

Pasul de bază al algoritmului: cât timp T nu arbore de acoperire:

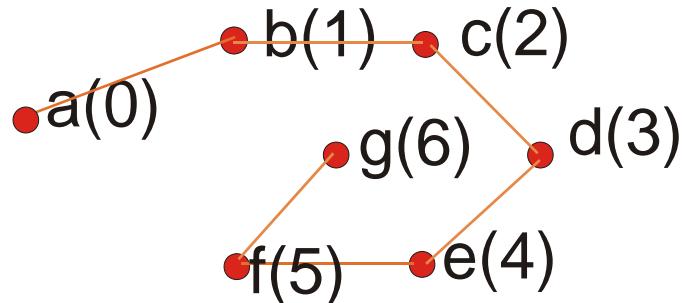
1. Se actualizează F_T ;
2. Se alege muchia frontieră $l = \{x, y\}$ care are un vârf x cu $et(x)$ minim;
3. Se adaugă la T vârful y și muchia l ;
4. $et(y) := [i]$; $i := i + 1$

Exemplu: Să se determine un arbore de acoperire utilizând cele două algoritmi, pentru următorul graf:

Rezolvare: $T = \{\{a\}, \emptyset\}; df\_număr(a) := [0], i := 1$
 $F_T = \{[ab], [af]\}; \text{aleg } l = [ab], T = \{\{a, b\}, \{[ab]\}\}; df\_număr(b) := 1; i = 2;$
 $F_T = \{[af], [bf], [bg], [bc]\} \text{ aleg } l = [bc], T = \{\{a, b, c\}, \{[ab], [bc]\}\}; df\_număr(c) := 2; i = 3;$
 $F_T = \{[af], [bf], [bg], [cd], [ce], [cg]\}; \text{ aleg } l = [cd]$
 $T = \{\{a, b, c, d\}, \{[ab], [bc], [cd]\}\}; df\_număr(d) := 3; i = 4$
 $F_T = \{[af], [bf], [bg], [ce], [cg], [de]\}; \text{ aleg } l = [de]$
 $T = \{\{a, b, c, d, e\}, \{[ab], [bc], [cd], [de]\}\}; df\_număr(e) := 4; i = 5$
 $F_T = \{[af], [bf], [bg], [cg], [eg], [ef]\}; \text{ aleg } l = [ef]$
 $T = \{\{a, b, c, d, e, f\}, \{[ab], [bc], [cd], [de], [ef]\}\}; df\_număr(f) := 5; i = 6$
 $F_T = \{[bg], [cg], [eg], [fg]\}; \text{ aleg } l = [fg]$
 $T = \{\{a, b, c, d, e, f, g\}, \{[ab], [bc], [cd], [de], [ef], [fg]\}\}; df\_număr(g) := 6; i = 7 \text{ gata.}$

Am obținut:

Căutare în lățime:

$$T = \{\{a\}, \emptyset\}; et(a) := [0], i := 1$$

$$F_T = \{[ab], [af]\}; \text{aleg } l = [ab], T = \{\{a, b\}, \{[ab]\}\};$$

$$et(b) := 1; i = 2;$$

$$F_T = \{[af], [bf], [bg], [bc]\}; \text{aleg } l = [af]; T = \{\{a, b, f\}, \{[ab], [af]\}\};$$
$$et(f) := 2; i = 3;$$

$$F_T = \{[bc], [bg], [fg], [fe]\}; \text{aleg: } l = [bc]; T = \{\{a, b, f, c\}, \{[ab], [af], [bc]\}\};$$
$$et(c) := 3; i = 4;$$

$$F_T = \{[bg], [fg], [fe], [cd], [ce], [cg]\}; \text{aleg } l = [bg]$$

$$T = \{\{a, b, f, c, g\}, \{[ab], [af], [bc], [bg]\}\};$$

$$et(g) := 4; i = 5;$$

$$F_T = \{[fe], [ce], [cd], [ge]\}; \text{aleg } l = [fe]$$

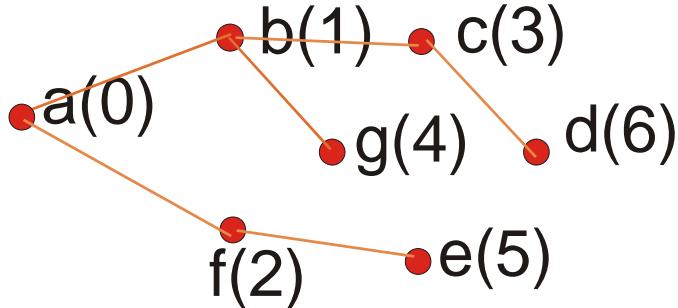
$$T = \{\{a, b, f, c, g, e\}, \{[ab], [af], [bc], [bg], [fe]\}\};$$

$$et(e) := 5; i = 6;$$

$$F_T = \{[ed], [cd]\}; \text{aleg: } l = [cd]$$

$$T = \{\{a, b, f, c, g, e, d\}, \{[ab], [af], [bc], [bg], [fe], [cd]\}\};$$

$$et(d) := 6; i = 7; \text{gata:}$$

2.2.3 Algoritmi de generare arbore de lungime minimă în grafe ponderate

Definitia 2.7 Se numește graf ponderat un graf $G = (V, E)$, pentru care s-a definit o funcție (pondere) $\rho : E \rightarrow \mathbb{R}_+$, care atasează fiecarei muchii $e \in E$ ponderea $\rho(e)$.

2.3.1 Algoritmul lui Prim

Date de intrare în algoritm: un graf G conex cu ponderi și un vârf r .

Date de ieșire din algoritm: un arbore de acoperire T de cea mai mică pondere și o etichetare a vâfurilor dată de et .

Inițializări: $T = (\{r\}, \emptyset)$, $et(r) := [0]$, $i := 1$ (i este un contor de numărare).

Pasul de bază al algoritmului: cât timp T nu arbore de acoperire:

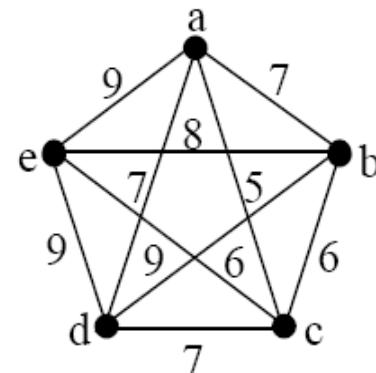
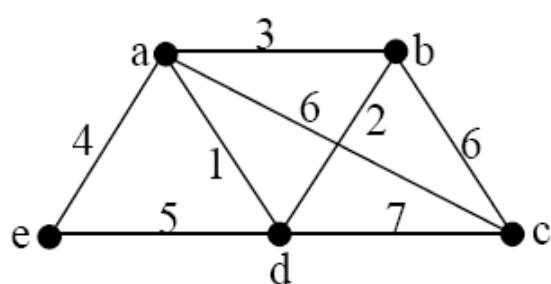
1. Se actualizează F_T ;
2. Se alege muchia frontieră $l = \{x, y\}$ cu ponderea cea mai mică ($x \in T$);

3. Se adaugă la T vârful y și muchia l ;

4. $et(y) := [i]; i := i + 1.$

Teorema 2.1 Arborele afiat cu algoritmul lui Prim este arbore de acoperire de pondere (lungime) minimă.

Exemplu: Să se afle prin algoritmul de mai sus arbori de pondere minimă în grafele de mai jos:

G   H

Rezolvare: $T = \{\{a\}, \emptyset\}$; $et(a) = 0; i = 1;$

$F_T = \{[ab], [ae], [ad], [ac]\}$ aleg: $l = [ad]$

$T = \{\{a, d\}, [ad]\}$, $et(d) = 1(i), i = 2;$

$F_T = \{[ab], [ae], [ac], [dc], [de], [db]\}$; aleg: $l = [db]$;

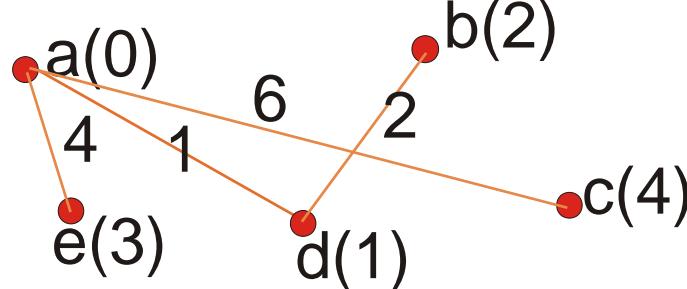
$T = \{\{a, d, b\}, \{[ad], [db]\}\}$, $et(b) = 2(i), i = 3;$

$F_T = \{[ae], [ac], [dc], [de], [bc]\}$; aleg: $l = [ae]$;

$T = \{\{a, d, b, e\}, \{[ad], [db], [ae]\}\}$, et $(e) = 3$ (i), $i = 4$;

$F_T = \{[ac], [dc], [bc]\}$; aleg $l = [ac]$

$T = \{\{a, d, b, e, c\}, \{[ad], [db], [ae], [ac]\}\}$, et $(c) = 4$ (i), $i = 5$ gata:

2.3.2 Algoritmul lui Dijkstra

notății: $L(i, j)$ cel mai scurt lanț între nodurile i și j ; distanța între nodurile i și j : $d(i, j) =$ suma ponderilor muchiilor din $L(i, j)$.

Date de intrare în algoritm: un graf G conex cu ponderi p și un vârf r .

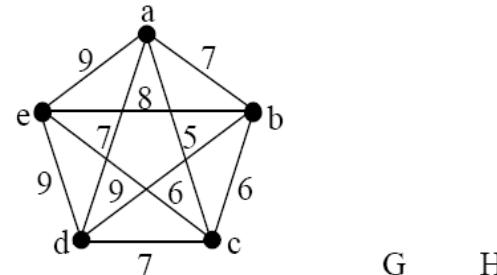
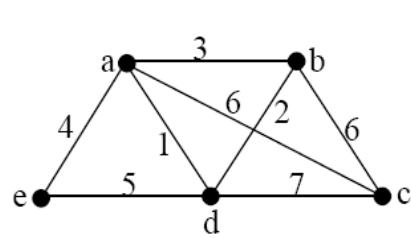
Date de ieșire din algoritm: un arbore de acoperire T și distanțele $d(r, x)$.

Inițializări: $T = (\{r\}, \emptyset)$, $et(r) = 0$ $d(r) := 0$, $i := 1$ (i este un contor de numărare).

Pasul de bază al algoritmului: cât timp T nu arbore de acoperire:
1. Se actualizează F_T ;

2. Se alege muchia frontieră $l = \{x, y\}$ cu proprietatea ($x \in T$) că $d(r, x) + p(l)$ e minimă
3. Se adaugă la T vârful y și muchia l ;
4. $et(y) := [i]; i := i + 1. d(r, i) = d(r, x) + p(l)$

Exemplu: Să se afle cu algoritmul lui Dijkstra arborele T în grafele de mai jos, pornind de la nodurile a , respectiv b :

G   H

Rezolvare $T = \{\{a\}, \emptyset\}$, $d(a, a) = 0$, $et(a) = 0$, $i = 1$

$F_T = \{[ab], [ae], [ad], [ac]\}$ aleg: $l = [ad]$

$T = \{\{a, d\}, [ad]\}$, $et(d) = 1$ (i), $i = 2$; $d(a, 1) = 1 = 0 + lung(ad)$

$F_T = \{[ab], [ae], [ac], [dc], [de], [db]\}$;

$$d(a, a) + lung(ab) = 3$$

$$d(a, a) + lung(ae) = 4$$

$$d(a, a) + lung(ac) = 6$$

$$d(a, 1) + lung(dc) = 8$$

$$d(a, 1) + lung(de) = 6$$

$$d(a, 1) + \text{lung}(db) = 7$$

aleg: $l = [ab]$;

$$T = \{\{a, d, b\}, \{[ad], [ab]\}\}, \text{et}(b) = 2(i), i = 3; d(a, 2(b)) = 3$$

$$F_T = \{[ac], [ae], [bc], [de], [dc]\}$$

$$d(a, a) + \text{lung}(ac) = 6$$

$$d(a, a) + \text{lung}(ae) = 4$$

$$d(a, 2(b)) + \text{lung}(bc) = 9$$

$$d(a, 1(d)) + \text{lung}(de) = 6$$

$$d(a, 1(d)) + \text{lung}(dc) = 8$$

aleg $l = [ae]$

$$T = \{\{a, d, b, e\}, \{[ad], [ab], [ae]\}\}, \text{et}(e) = 3, i = 4;$$

$$d(a, 3(e)) = 4;$$

$$F_T = \{[ac], [bc], [dc]\}$$

$$d(a, a) + \text{lung}(ac) = 6$$

$$d(a, 2(b)) + \text{lung}(bc) = 9$$

$$d(a, 1(d)) + \text{lung}(dc) = 8$$

aleg $l = [ac]$

$$T = \{\{a, d, b, e, c\}, \{[ad], [ab], [ae], [ac]\}\}, \text{et}(c) = 4; d(a, 4(e)) = 6$$
 gata:

